

Nieuwe details ontdekt bij restauratie van eeuwenoud winters schilderij

Tijdens de restauratie van Hendrick Avercamps 'IJsgezicht' is het 17e-eeuwse schilderij volledig hersteld en zijn er nieuwe details onthuld, waaronder de lugubere vondst van een galgenveld. Boijmans maakte een korte docu over de restauratie.



Klik hier voor hoog resolutie beeldmateriaal | Perskit: Restauratie Hendrick

Avercamps 'IJsgezicht' (1610-1620)

In het schilderij 'IJsgezicht' (1610-1620) van Hendrick Avercamp (1585-1634), uit de collectie van Museum Boijmans Van Beuningen, is een reeks details aan het licht gekomen en de frisse kleuren van het winterse tafereel zijn weer terug. Het werk is het afgelopen jaar grondig gerestaureerd en opgefrist. Er is deze week een korte video online gepubliceerd die de restauratie van het werk op de voet volgt. Maar zelfs na het maken van de film ontdekte restaurator Johanneke Verhave nog een opmerkelijk galgenveld dat eerder werd aangezien voor riet. Naast deze ontdekkingen is het schilderij door de ingrijpende verzorging weer klaar voor de toekomst. 'IJsgezicht' is (t/m 4 september) te zien in de tentoonstelling '[Maritieme Meesterwerken](#)' in het Maritiem Museum Rotterdam. De restauratie van Avercamps 'IJsgezicht' is mogelijk gemaakt door Stichting Droom en Daad als onderdeel van 'Boijmans bij de Buren'. De korte docu is [online te bekijken](#).

Ingrijpende behandeling

Door het zes maanden durende herstelproces is de voorstelling van Avercamps 'IJsgezicht' duidelijker geworden. Het werk toont vooral een plezierig tafereel in de vrieskou rondom twee schepen op bevroren water dat nog altijd als herkenbaar ervaren kan worden: schaatsende mensen, sleeënde kinderen en zelfs koek en zopie.

Tijdens de ingrijpende restauratie zijn de voor- en achterzijde aangepakt. Na de verwijdering van de oude vergeelde vernislaag en de oude overschilderingen van originele delen heeft de restaurator verschillende elementen ontdekt op het gebied van kleursamenstelling en figuren.

Restaurator Johanneke Verhave: *“De behandeling van het schilderij was ingrijpend, niet alleen vanwege de impact in helderheid na verwijdering van de oude vernislaag, maar ook aangezien er veel meer was geretoucheerd in het verleden dan door de dikke vernislaag herkenbaar was. Met de keuzes die tijdens het retoucheren zijn gemaakt is het schilderij nu weer vele malen dichterbij de manier waarop het door Avercamp bedoeld was.”*

Galgenveld in winters tafereel

Restauratoren uit het verleden bleken zeer zorgvuldig te werk te zijn gegaan, maar hebben - bewust of onbewust - verschillende details veranderd in het schilderij. Zo waren de ijzeren krullende uiteinden van de twee paar schaatsen weggestipt en was het typische puntje van de Brabantse huik van de dame op de voorgrond weg geschilderd.

De behandeling van het schilderij zorgde voor meer onthullingen: sommige figuren verdwenen, een mannetje bleek een vrouwtje en nog weer andere figuren kwamen tevoorschijn. Ook is een figuur slechts half zichtbaar. Het lijkt er dus op dat het paneel hier is doorgezaagd en dat het schilderij oorspronkelijk iets groter was.

Het galgenveld dat Verhave op de achtergrond ontdekte is een element dat vaker terugkomt in Avercamps werk, maar het blijft opmerkelijk. De okergele lijntjes werden aanvankelijk als riet gezien. Er hangen wel tien lijken en er werd duidelijk dat verschillende figuren staan te kijken naar het galgenveld en dat de drie paardenkoetsen daar zelfs als een attractie langs rijden. Deze vondst kan ook helpen bij het lokaliseren van de plek die Avercamp hier schilderde en draagt bij aan nader kunsthistorisch onderzoek.

Avercamp en de kleine ijstijd

Het laatste kwart van de 16de eeuw, waarin Avercamp werd geboren, is een van de koudste periodes van de Europese geschiedenis en noemt men daarom de ‘Kleine IJstijd’. Toen al was schaatsen is een enorm populaire liefhebberij. Avercamp maakt zelf ook lange schaatstochten in zijn jeugd. Hij was vastbesloten om schilder te worden. In de winters schetste hij het landschap rond zijn thuisstad Kampen graag buiten zoals hij het voor zich zag. Al tijdens zijn leven was Avercamp geliefd vanwege het plezier en de levenslust die de bonte gezelschappen op zijn ijsgezichten uitdrukken. Dankzij Avercamp is het ijsgezicht uiteindelijk verheven tot een zelfstandig en specialistisch genre binnen de schilderkunst.

Maritieme Meesterwerken

Zodra de musea weer open mogen na de lockdown is 'IJsgezicht' te bewonderen in het Maritiem Museum. Dit is de laatste tentoonstelling in de serie 'Boijmans bij de Buren' en loopt t/m 4 september 2022. Zeegezichten van de 16de tot de 21de eeuw vinden hun thuishaven in het Maritiem Museum.

OVER MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

Boijmans Van Beuningen – een huis voor verbeelding, inspiratie en creativiteit

 pr.co

**museum van
boijmans beuningen**

Museum Boijmans Van Beuningen